

Klassisk lærebog gør det godt, selv om prioriteringen kan diskuteres

Lærebog i pædagogisk psykologi lægger vægt på inklusions- og ikke mindst eksklusionsprocesser. Det er en rigtig god linse at forstå pædagogisk psykologi igennem, men der er nogle mangler i bogen.

Illustration: Forlaget/redaktionen

Ove Christensen

14. april 2026, kl. 09:53

Pædagogik handler om at ville noget med nogen. Hvad man vil, afhænger af hvilket samfund, vi gerne vil have. Den pædagogiske psykologi kommer ind i

billedet når det gælder om hvordan man kan omsætte den pædagogiske vilje hensigtsmæssigt.

I "Pædagogisk psykologi for lærerstuderende. En grundbog", er det individets forandringsprocesser, der er i fokus. Det betyder dog ikke, at de sammenhænge, individet indgår i, er ligegyldige. Tværtimod, siger forfatterne, er konteksten "afgørende for at forstå menneskelige forandringsprocesser". Men hvis konteksten er afgørende kan det forekomme lidt underligt at hævde, at fokus må ligge på det individuelle. Hvad ville der være til hinder for netop at have fokus på sammenhængen og derved etablere et dobbeltblik? Der ligger en spændende diskussion gemt her, men ikke en, forfatterne tager.

I bogens indledning beskriver de bogens forståelse af den pædagogiske psykologis genstandsfelt som spændingsfeltet mellem inklusions- og eksklusionsprocesser. Den psykologiske vinkel i pædagogikken handler ikke udelukkende om pædagogikkens projekt, men er også forankret i idealet om inklusion.

Første del af bogen er introduktioner til væsentlige læringspsykologiske positioner, Introduktionerne er 'the usual suspects': behaviorismen, den kognitive psykologi, den eksistentialistiske (eller humanistiske), den kulturhistoriske og endelig situeret læring – og så også lidt om den kritiske psykologi.

Det mest iøjnefaldende er udeladelsen af konstruktivistiske og systemiske positioner, selvom de har haft betydelig indflydelse på dansk pædagogisk tænkning. Det virker som en underlig prioritering, selvom gennemgangene af de fem strømninger, der er blevet plads til, er gode og solide.

I del to gennemgås en række områder, hvor eksklusionsprocesser er på spil, blandt andet mobning, skolefravær, mistrivelser og negativ social arv. Emnerne præsenteres og diskuteres, og der peges på årsager til dem og mulige interventioner. Gennemgangen er god og relevant, men også meget kortfattet.

Kapitlerne i både første og anden del afsluttes med en case, der lægger op til en række refleksionsspørgsmål. De fleste cases er dog beskrevet noget skematisk og virker ikke specielt realistiske.

Det undrer mig, at bogen set i lyset af læringsteori ikke virker mere reflekteret over sin egen fremstillingsform. Den er klart deduktiv i sin tilgang, hvor fremstillingen går fra det abstrakte og teoretiske til det mere konkrete og eksemplificerende. Det gør, at teorierne forekommer delvis løsrevne fra konkrete sammenhænge. Det er jo et valg, men det er også et fravalg af at gå fra en praksisbeskrivelse til at sætte fokus på, hvordan denne kunne ses fra den teoretiske position. Her kunne såvel teorien og dens analyse gå ud fra noget konkret, hvilket vil gøre det mere sandsynligt, at de lærerstuderende vil opfatte teorien som relevant og meningsfuld.

Forfatterens egen positionering fremgår kun indirekte i deres diskussioner, hvor de sommetider dækker sig ind under en neutral formidlingsform og andre gange kommer med normative vurderinger.

Pædagogisk psykologi er en klassisk lærebog, der i kort form introducerer relevante teorier og temaer inden for et vigtigt undervisningsområde på læreruddannelsen. Det gør den på mange måder rigtig fint. Og man kan jo altid diskutere de prioriteringer, der er foretaget. Det er det, jeg har forsøgt at gøre i denne anmeldelse.

Del artikel

Start debatten